11.07.2013 г. / 20:49:52

Вяра

25.07 по еретическия, †12 юли по църковния календар - Свв. мъченици Прокъл и Иларий. Св. мъченица Голиндуха, в кръщ. Мария, Персийска

Страдания на светите мъченици Прокъл и Иларий (II в.)

Светите мъченици Прокъл и Иларий. Фрагменти от стара българска стенопис. Село Старо Нагоричане, област Македония

Светите мъченици Прокъл и Иларий били родом от околностите на Калипт, недалеч от Анкира. Пострадали от ръката на хегемона Максим по време на управлението на Траян. Първи бил заловен свети Прокъл и изправен пред самия император, който по това време се намирал там. Оковали светията и го хвърлили в тъмница. Императорът разгледал делото му и установил, че не се подчинява на нечестиви заповеди. Тогава го предал за мъчения на хегемона Максим. Хегемонът изправил на съд Христовия затворник и почнал да го разпитва:

- От какъв род си?

- Моят род е Христов и моята надежда е Моят Бог - отвърнал свети Прокъл.

- Кълна се в боговете, че няма да те пощадя! - го заплашил хегемонът. - Известна ли ти е заповедта на императора, която е огласена навред - всички християни да принасят жертва на боговете?

- Чух за тези беззаконни разпоредби. Те са дадени за съблазън на мнозина и за погибел на тия, които са ги издали.

- Ти смееш да укоряваш царя и да хулиш законите му? - с негодувание и учудване в същото време казал хегемонът. - Нима не виждаш какви мъки те чакат, окаянико?

- Прави каквото искаш - възразил мъченикът, - няма да принеса жертва на твоите богове и не се плаша от мъките, които убиват тялото, но не и душата. Трябва да се боим от Бога, а не от хората.

- Избирай - да живееш или да умреш: ето дървото за мъчения е готово заедно с всички останали инструменти. Чакаме твоя отговор: какво избираш?

Свети Прокъл отвърнал:

- Щом вие се страхувате да нарушите царската заповед, за да не бъдете подложени на краткотрайни мъчения, то ние, християните, се боим още повече да нарушим Божията заповед, за да не бъдем подложени на вечни мъки, които Бог е приготвил за ония, които отстъпват от Него и се кланят на вашите лъжливи богове, които на бъдещия съд заедно с принасящите им жертва ще бъдат предадени на вечна гибел.

- Как дръзваш да укоряваш и нашите богове? - смаян попитал хегемонът. - Да знаеш, че въпреки твоето желание ще те заставя да признаеш могъществото на нашите богове.

- Аз пък се надявам на Моя Бог, че преди да ме убедиш да изповядам твоите богове, ще направя тъй, че пред всички войници и слуги, въпреки желанието си, ще признаеш Моя Владика и със собствената си ръка ще напишеш: истински е Богът на грешния Прокъл и няма друг освен Него.

Разгневеният хегемон заповядал да окачат мъченика гол на дървото, да завържат на краката му тежък камък и с железни куки да дерат тялото му. Мъчили го така много време. Той понасял мъжествено всичко, без да каже дума, с очи, вперени в небето. После го снели и го оковали във вериги.

След това хегемонът потеглил за Калипт и заповядал мъченикът да го следва пешком, без да изостава от бързите коне. Когато изминали така почти половината от пътя, свети Прокъл започнал да се моли, призовавайки с висок глас Бога:

- Иисусе Христе, Боже Мой, за Когото аз страдам поруган и воден от войниците. Да се слави Твоето име во веки, чуй сега твоя раб: простри всесилната си ръка и спри беззаконния хегемон и не му позволявай да продължи пътя си, докато не изповяда пред всички, че няма друг Бог освен Тебе!

Щом светецът се помолил, хегемонът неочаквано спрял на пътя, като вързан. Нито конете, нито самият той могли да се помръднат, спрени от невидимата Божия сила. Спрели се и всички войници, чудейки се на станалото. Изгубили много време в старанията си да помръднат колесницата. Пришпорвали конете, впрягали други, опитвали се да теглят сами колесницата, но нищо не могли да сторят. Не били в състояние даже да снемат хегемона от нея. Колесницата била неподвижна като скала, а хегемонът в нея - като прикован. Тогава той казал на спътниците си:

- Това е работа на онзи хитър християнин, той ни омагьоса така, че да не можем да помръднем и да се върнем обратно.

И изпратил един слуга на име Ермий да каже на мъченика, който бил далеч от тях:

- С каква магия ни спря посред пътя? Очевидно се боиш от мъченията, които те чакат, и си послужи с хитрост, само и само да не те заведат там.

Но свети Прокъл казал на слугата:

- Кълна се в Господа Бога, че вие няма да помръднете от местата си, докато хегемонът не изповяда името на Господа Иисуса Христа, както му бях казал.

- Ако хегемонът изповяда името на Твоя Бог там, на пътя, ти как ще чуеш или ще разбереш, като си далеч от него?

Мъченикът му отвърнал:

- Нека да изповяда това на хартия и да ми го прати и вие веднага ще продължите пътя си за Калипт.

Ермий се върнал обратно и предал думите на мъченика. Колкото и да не искал, хегемонът бил принуден да вземе хартия и да напише:

“Един е истинският Бог - Този, Който почита Прокъл, и няма друг Бог освен Него”.

Щом написал това, изпратил бележката на мъченика и веднага конете и войниците се размърдали и продължили пътя си.

В Калипт той изправил свети Прокъл на съд и му казал:

- По пътя ти ни показа силата на магиите си, тук аз ще ти покажа силата на моята власт и както ти ме принуди да призная Твоя Бог, тъй и аз ще те заставя да признаеш нашите богове и да им принесеш жертва.

Щом изрекъл това, заповядал да донесат запалени свещи и с тях да горят корема и ребрата на светеца. Мъчили го, докато не обгоряло цялото му тяло, но той все мълчал и не показвал даже следа от нетърпение, сякаш тялото не било негово, а чуждо. Хегемонът му рекъл тогава:

- Нехаеш за мъките.

Светецът отвърнал:

- Нехая за тези, но се страхувам от вечните.

- Ще се покориш ли на нашите богове?

- Аз се покорявам на Христа, Който пребъдва во веки: Той е моя Надежда! - чул в отговор.

- Искаш ли да умреш в мъки?

- И да умра, пак ще оживея - възразил му свети Прокъл.

Тогава хегемонът заповядал на войниците да изведат свети Прокъл от града, да го разпнат на едно дърво и да стрелят с лъкове по него. Те го повели и взели да го уговарят:

- Послушай ни и принеси жертва на боговете, и веднага изкусни лекари ще излекуват раните ти, и ще те възнаградят с почетен сан.

- Мен ме чака небесен сан, с който ще ме възнагради Христос, Моят Бог. Не ме изкушавайте повече, а правете каквото ви е заповядано.

Както вървели и разговаряли, срещнал ги един млад мъж на име Иларий, племенник на свети Прокъл, негов братов син. Приближил се, поклонил се на чичо си и като го целунал, възкликнал:

- И аз съм християнин!

Войниците го хванали и го затворили в тъмницата, а свети Прокъл повели към лобното му място. Разпънали го на дървото, опънали тетивите на лъковете и започнали да стрелят в него. Мъченикът с пронизано от стрелите тяло се молел на Бога:

- В Твоите ръце, Господи, предавам духа си, спаси ме, Боже истински!

С тези думи той преклонил глава и издъхнал. Свети мъченик Прокъл се преставил на 12 юли. Вярващи взели тайно мощите му и го погребали.

А Иларий седял в тъмницата и пеел: “Ще те възлюбя, Господи, крепост моя! Господ е моя твърдиня и мое прибежище…”, от 17 псалом.

Когато заспал, му се явил ангел Господен и му казал:

- Не бой се, дръж се, аз съм с теб. Бог ме изпрати да те укрепя.

На третия ден от кончината на Прокъл извели свети Иларий за мъчения. Хегемонът го попитал:

- Ти християнин ли си?

Мъченикът отвърнал:

- Да, християнин съм. Всички от моя род бяха християни и умряха, почитайки Христа.

Тогава хегемонът заповядал в яростта си дълго и жестоко да бият мъченика, закачен гол на едно дърво. После го осъдил на смърт и заповядал да го изведат от града и да му отсекат главата. Войниците му вързали ръцете, съборили го на земята и го повлекли за краката. В това време мъченикът пеел: “Основите му са на свети планини. Господ обича портите

Сионски повече от всички селища на Иакова”.

Тялото на мъченика, влачен по земята, оставяло кървава диря. Когато се отдалечили от града, палачът извадил меча си, а светецът се помолил на Бога:

- Господи Иисусе Христе, приеми духа ми!

И главата на мъченика била отсечена. Това станало на 15 юли, на третия ден от кончината на свети Прокъл. Тялото на свети Иларий било захвърлено там, където било обезглавено. През нощта вярващи дошли, взели го и заедно с останките на свети Прокъл го погребали, прославяйки Христа Бога с Отца и Светия Дух, славен во веки. Амин.

Кондак, глас 4:

Яко денница звезда возсия мучеников Прокла и Илария честное страдание, предозаряющи нас чудес светлостьми: темже празднуем память вашу, Христа Бога молите, да спасет души наша.

(Като утринна звезда просия честното страдание на мъчениците Прокъл и Иларий, озаряващо ни с чудотворна светлина: затова празнуваме вашата памет, молете Христа Бога да спаси нашите души.)

Страдания на светата мъченица Голиндуха († 591 г.)

В Персия по време на царуването на Хозрой Старши живеела една млада и красива жена на име Голиндуха. Тя била от знатен род, а съпругът ѝ бил началник на влъхвите. След тригодишно съпружество по силата на божествено просвещение тя започнала да разбира заблудата на персийското нечестие и започнала да търси истинската вяра. Чула за християнската, чиста и свята вяра и размишлявала дали тя е истинската, или съществува някаква друга. Голиндуха искала да получи познание за истината. Тя размишлявала за това доста време и една нощ насън видяла светъл Божий ангел, който я повел към някакво тъмно и обхванато от пламъци място, изпълнено с голям страх и ужас, където имало множество хора, подложени на мъчения. Голиндуха попитала ангела:

- Какво е това ужасно място и кои са тия, които се мъчат?

Ангелът отвърнал:

- Тук се мъчат грешниците и неверниците. И твоите прародители, които се покланяха на идоли и измислени персийски богове, се мъчат тук.

Голиндуха се натъжила за гибелта на своите прародители и въздишала тежко. После ангелът я повел на друго място, където бил Божият рай и жилищата на праведните. Показал през една малка вратичка неописуемата светлина там и множество мъже и жени, които се радвали неизказано. После ангелът минал през вратичката. Тя също понечила да влезе след него, но той я спрял с думите:

- Не можеш да влезеш тук, ако не си християнка. Тук влизат

само приелите свето Христово кръщение.

Голиндуха се събудила, изпълнена със страх и удивление от видяното и пожелала силно да стане християнка. Била изпълнена с възмущение от персийското нечестие и от своя мъж-влъхва. Угрижена от мисълта как да се сподоби със свето кръщение, тя със сълзи започнала да моли за това истинския християнски Бог и скоро получила желаното. Наставлявана и ръководена от ангел Господен, тайно излязла от къщи и отишла при един свещенослужител, който се намирал на скришно място. Безплътен ангел завел Голиндуха при ангел в плът, който я наставил във вярата и я кръстил, като при кръщението получила името Мария.

След кръщението тя се завърнала вкъщи, но вече не искала да се подчинява на естествения съпружески закон, за да не бъде осквернена от нечестивия си мъж, тъй като била станала Христова невеста. По наставленията на духовния отец, който я кръстил, пребивавала в пост и цели нощи в молитва. През деня мълчала, защото не желаела да разговаря с неверници, а на мъжа си не позволявала да се докосва до нея. Мъжът ѝ се учудвал от тази неочаквана промяна и от несвойственото поведение. Недоумявал какво се е случило с нея и се безпокоял. Особено му тежало лишаването от плътско общуване, защото тя изобщо не го допускала. Много време той се старал да сломи упорството ту с ласки и молби, ту с насилие и побои, но не можал да постигне целта си, понеже Христовата невеста била укрепявана от невидимата Божия сила. Като разбрал накрая, че съпругата му е станала християнка, мъжът започнал да плаче за нея като за погинала и със сълзи я увещавал да се откаже от Христа и да бъдат съпрузи както преди. Но тя била непоколебима като скала във вярата и любовта Христова. Той си послужил и с магии, призовавайки на помощ бесовските сили, но всичко било напразно, понеже бесовете не смеели даже отдалеч да се приближат до нея, като

виждали Христовата благодат, която я осиявала. Тогава той отишъл при цар Хозрой и с голямо съжаление му казал, че жена му е станала християнка и се гнуси от съюза с него. Царят изпратил един от приближените си да я увещава, но велможата не постигнал нищо. После още много пъти царят изпращал при нея ту знатни мъже, ту благородни жени с ласки и ласкателство да я върнат в предишната вяра и да я склонят на съжителство с мъжа ѝ, но трудът им бил напразен. Веднъж царят пратил да кажат на Голиндуха, че ако се откаже от християнската вяра и приеме пак персийската, ще я вземе за жена и ще я направи царица, но светицата казала на дошлите:

- Ще ви попитам нещо: царят ще ме вземе за жена, но той няма ли да умре, ще остане ли вечно жив? Ако е безсмъртен, ще го послушам.

- За човека е невъзможно да бъде безсмъртен. Царят е човек и несъмнено ще умре - отвърнали пратениците.

- Аз не искам да се съединявам със смъртен и скоропреходен цар, защото съм съединена с безсмъртния Цар, жив во веки, с Христос, Моя Бог, за Когото съм готова и да страдам, и да умра.

Пратениците се върнали и предали думите на царя. Той се разгневил, заповядал да я оковат във вериги и да я хвърлят в тъмница, за да остане в забвение, като мъртва. Мъчениците останала там 18 години. Междувременно умрял Хозрой, персийският цар, наследил го синът му Ормисдас, а в Гърция се изредили да управляват Иустин Младши, Тиберий II, свети Маврикий. По това време пристигнал в Персия гръцки посланик на име Аристовул, честен, боголюбив и богоугоден мъж. Той узнал, че Мария-Голиндуха е затворена в тъмница, пожелал да я види и да получи от нея благословение. Помолил специално персийския цар да му разреши безпрепятствено да

влиза в тъмницата. Щом получил разрешение, отишъл при светата, целунал веригите, с които била окована за Христа, и даже си взел парченце от тях, като благословение. Докато бил в Персия, често идвал при нея и я научил на Давидовите псалми, така че, седейки в тъмницата като в чертог, Христовата невеста ги пеела и благодаряла на Бога.

След като Аристовул си заминал, Ормисдас предал светицата на влъхвите за мъчения. Всеки ден те я извеждали от тъмницата, измъчвали я безмилостно и ѝ нанасяли множество рани, а на сутринта я намирали здрава и читава. Веднъж толкова много я били по корема и през гърдите, че зърната ѝ се разкъсали от раните. Но на утрото, когато отново я извели за мъчения, и тялото, и гърдите ѝ били невредими. Като виждали това, персите се учудвали и прославяли Христовата сила. Мнозина от тях даже се обърнали към християнската вяра. Влъхвите озверели срещу нея и измисляли все нови мъчения: обгаряли главата на огън. После я сложили в кожен мех и като го завързали и запечатали, я хвърлили в дълбок ров, за да умре. Но всесилната Божия ръка пазела живота ѝ и тя останала жива, макар че прекарала много дни без храна и вода, а може би се хранила с невидима храна и питие. Където иска, Бог отменя порядъка на естеството. Изминали много дни, но с помощта на свръхестествена сила мъченицата си била жива и тогава заповядали да бъде обезчестена от развратни люде. Въвели я в специална стая, но когато те влизали вътре, не я намирали, защото Бог я правел невидима: скверните им очи не можели да видят чистата Христова невеста. Когато си отишли, тя станала видима за слугите на мъчителя и отново я повели на изтезания. След изтезанията я хвърлили за храна на огромна и страшна змия, която държали и хранели в дълбока пропаст. Но Този, Който затворил някога устата на лъвовете, за да не изядат хвърления в рова Даниил, изпратил Своя ангел, който затворил устата на змията, за да

не докосне и да не нарани многострадалното тяло на светата мъченица. Укротил свирепото животно и то станало кротко като агне, лежало и спяло в краката ѝ. Четири месеца прекарала света Голиндуха в пропастта със змията. Всеки ден давали храна на животното, а тя продължавала да живее без ястие и питие, както и преди, благодарение на Божията сила, която по чуден начин пазела живота ѝ. Изтекло доста време и тя огладняла. Явил се Божий ангел и с кръстно знамение се докоснал до устата ѝ и казал:

- Отсега няма да усещаш нито глад, нито жажда, но ако поискаш да вкусиш нещо, тъй като още не си безплътна, си свободна да го направиш.

С тези думи той я извел от пещерата. Щом я видели, нечестивците я хванали, безкрайно учудени как така не била изядена от змията и как успяла да излезе от пещерата. Започнали да разправят, че с християнски магии била омагьосала змията, за да не я изяде и че с магия била излязла от рова.

- Каква сила има християнското магьосничество, превъзхожда даже персийското!

Като узнал, че е жива, царят заповядал да ѝ отсекат главата с меч, но когато я повели, ангел Господен я изтръгнал от ръцете на войниците и я запазил жива. Мъчениците се оказала в неизвестност за мъчителите си. Тя останала да живее сред християните, които тогава не били много в Персия. Стараели се да бъдат незабележими, макар че неверниците знаели за тях. По думите на ангела светата не изпитвала нито глад, нито жажда и само понякога в желанието си да покаже, че не е призрак и че има тяло, вземала парченце хляб и като го намокряла във вода, изяждала го. Правела това рядко, понякога на 10, и на повече дни. Минало известно време от деня, когато повели мъчениците на смърт, и ето че се разчула

вестта за смъртта на нечестивия персийски цар Ормисдас, убит от своите приближени. Синът му Хозрой, внук на Хозрой Старши, станал цар, но велможите въстанали и против него и той избягал от Персия. По време на бягството си се чудел къде да отиде: в Арабия ли, където вече били сарацините, или в гръцките предели, при християните. В раздвоението си по кой път да поеме накрая решил да пусне юздите на коня и накъдето тръгне той, там да отиде. Когато стигнал на кръстопътя, където пътищата се разделяли - единият за Арабия, а другият за гръцката страна, конят тръгнал за гръцката страна и Хозрой със свитата си се отправил натам и бил посрещнат с почести и внимание от гръцкия император Маврикий. Той му дал многочислена войска и с нея Хозрой се върнал в Персия. Победил враговете си и отново се върнал на престола. Настъпили радостни, свободни дни за християните, които живеели в Персия, понеже Хозрой почитал Маврикий като свой отец и докато бил жив, не причинявал зло на християните. С Хозрой в Персия пристигнал свети Дометиан, епископ Мелитийски, изпратен от Маврикий. И той, като Аристовул, със собствените си очи видял светата мъченица Мария, някогашната Голиндуха, но вече не в окови, а на свобода, проповядваща на персите за Христа. Той разговарял с нея, узнал за страданията ѝ както от нея самата, така и от други хора, и след като се завърнал в Гърция, разказал на мнозина за мъчениците. В Персия чрез проповедта на Мария роднините, други известни люде и мнозина от народа приели светата вяра, защото видели много чудеса, извършени от нея, в това число немалко предсказания за бъдещето, които се изпълнили, понеже тя имала дар да прозира в тайното и съкровеното. Благодарение на това там растяла и се умножавала Христовата слава. След това светицата се отправила към гръцките предели и била в Киркисия и Дария. Посетила Иерусалим и се поклонила на Животворящия Кръст, на гроба Господен и на другите свети места. Пристигнала

веднъж в един манастир, завладян от ереста на злочестивия Севир, който говорел за страданието на Божеството и поради това бил прибавил към Трисвятое следните думи: “разпънал се за нас, помилуй нас, Отче и Святий Душе, страдали на Кръста заедно със Сина”. Светата се помолила Бог да открие истината за севирците и дали следва да приема тяхното причащение. Тогава видяла ангел, който държал два потира- единият пълен с тъма, а другият със светлина. Ангелът ѝ открил, че потирът с тъмата е еретическото причастие, а със светлината - причастието на светата съборна католическа църква. Поради това светата отклонила общението с еретиците и побързала да си тръгне от там. Ръководена от ангел Божий, тя посетила и други страни и градове. Била в Иерапол Сирийски, където посетила епископ Стефан. Впоследствие той написал житието. Когато наближила блажената кончина, тя поболедувала малко в църквата на свети мъченик Сергий, която се намирала между Низивия и град Дара. Помолила се за спасението на целия свят, въздала благодарност на Бога за проявената към нея велика милост и радостно предала святата си душа в ръцете на Господа, Когото тъй възлюбила и за Когото толкова много страдала. Била присъединена към лика на светите мъченици в Царството Небесно. Така светата мъченица Мария-Голиндуха завършила земния си път в Христа Иисуса, Нашия Господ, на Когото слава во веки. Амин.

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

{{_LINK1_}}

buditeli.info © 2017